

ARCHIV CULTURAL SUMVITG

Protocol dalla radunanza generala dalla Uniun Archiv cultural Sumvitg

Sonda, ils 28 d'avrel 2018 allas 15:00 ell'aula
dalla casa da scola a Surrein

Avonprogram

L'avertura digl Archiv cultural Sumvitg avon la radunanza carmala amitgs ed amitgas dalla cultura per ina cuorta investa. Cun plascher vegn fatg enconuschientscha digl archiv e ses scazis culturals. Cun ardiment da perscrutader/a vegn rugadau e mirau ellas differentas scatlas, sfegliau cudaschs e mirau fotografias. Tut quei ei accumpignau d'interessantas discussiuns da temps vargai.

Tractandas

1	Beinvegni Il president della Uniun Archiv cultural Sumvitg, Walter Deplazes, selegra da beneventar 35 persunas attaschadas alla cultura dalla vischnaunca e simpatisants/as dall'uniun. In special beinvegni admetta el allas persunas hospitontas d'autras vischnauncas ed al referent dad oz, signur Silvio Degonda oriunds da Rabius. Plinavon numna el en siu salid da beinvegni signur Renaldo Deplazes, sur Cyril Berther e Clau Paly. Perstgisas: Ervin Gienal, Sumvitg; Fabian Collenberg, Sumvitg; Andy Monn, Sumvitg; Elvira e Fidel Lechmann, Sumvitg; Cathomas-Bearth, Cuera; Simon Collenberg, Sedrun; Ueli Forster, Surrein; Robert Candinas, Rabius
2	Elecziun da dus dumbravuschs Sco dumbravuschs vegnan proponi ed eligi Tamara Deplazes e Giuliana Gienal.
3	Approbaziun dil protocol dalla radunanza generala dils 29 d'avrel 2017 Il protocol ei staus publicaus sin nossa pagina d'internet e deponius per investa en fuorma da pupi avon la radunanza hodierna. Il protocol vegn, cun la remarca da far ina correctura pertuccont la scripziun fallida d'in num, approbaus unanimanein cun admetter engraziament al nuder.
4	Approbaziun dil rapport annual All'entschatta da siu secund plaid presidial da Walter Deplazes,

presenta el in tec statistica digl archiv cultural Sumvitg. Las cefras fan surstar suenter mo dus onns archiv cultural. Aschia cuntegn igl archivgia: 102 scatlas pli u meins emplenidas cun documents; rodund 500 cudaschis romontschs; 233 cudaschis tudestgs; 38 cudaschis documentars; 224 cudaschis da scola; 898 periodicas (Tschespet, Calender Romontsch, Pelegrin etc.); circa 300 cudaschis religius; circa 60 cudaschis da cant; en tut rodund 2250 cudaschis.

Activitads dalla uniun

Excusiun culturala

Ils 19 d'uost 2017 sentaupan 10 persunas cun interess cultural a Curaglia el Museum Alpin da Gallus Giger. En siu clavau cultural presenta el ina gronda part dalla vasta cultura medelina. Ils ladretschs ein empleni cun exponats che dattan perdetga dalla cultura da quella val. Suten ha el piazzau entgins tracturs. Leu vegin nus era pupergnai entras sia dunna cun ina tschecca marendia. La sentupada ha oravontut svegliau interessantas discussiun entras ils numerus ed originals exponats, discussiuns da temps vargai.

Scriver a vischinas e vischins da Sumvitg che vivan ordeifer

430 brevs bandunan igl archiv cultural per contonscher vischins e vischinas ch'ein secasai ordeifer la vischnaunca da Sumvitg. L'uniun ha cun quei scriver fatg attents els sin nies archiv cultural ed evidau da sustener e vegin commember ni commembra. In bufatg diember han dau suatiendscha, auters han susteniu finanzialmein l'uniun. Actualmein dumbra l'uniun 190 commembers/as.

Di da lavur

Ils 18 da november 2017 sefuorman pliras gruppas da lavur egl archiv cultural. Ils 11 dels lavuran vid differentas lavurs, aschia cun digitalisar fotografias, cun inventarisar cudaschis, cun sortir cudaschis ed auter. Da miezdi ha in lunch possibilitau il star da cumpignia ed il rinforzar per canticuar. Ina veramein biala e positiva sentupada da lavur cun in bien resultat final.

Sentupada cun interessai da cultura

L'idea da quella sentupada ei stada da far in scomi d'ideas davart ils archivs culturals. Aschia ein ver 12 persunas sentupadas ils 25 da november 2017 egl archiv cultural. Cun plascher vein nus presentau il cuntaschiu en nies archiv cultural ed enqual preius document cultural. Cun il gentar da cumionza e secapescha cun intensivas discussiuns sur dalla cultura ed il basegns da conservar quella ei ina sentupada enrihonta ida a fin.

Porta aviarta

Nos vischins e nossas vischinas duein ver la pusseivladad da prender investa da nies archiv. Inaga surveschan ils dis d'avertura da mintga meins a quei intent, denton era il di da porta aviarta. Quel ha giu liug ils 16 da december 2017. Numerosas vischinas e vischins han nezegiau quella caschun ed ein passai sur la sava digl archiv. Scochemai ei mintgin/a seprofundaus u cun ragudar e fuffernar els documents ellas sactlas, auters cun mirar fotografias e dias, tgi cun

sfegliar en cudischs, u ella litteratura romontscha, en cudischs da scola, da baselgia ed auters. Calamita speciala han las gasettas romontscha giu. Quellas vegnan repassadas ed animeschan a discussiun da schabetgs nudai en quellas.

Inventarisaziun dils cudischs

Duront entgins dis il meins d'uost han dus students claustrals da Surrein inventarisau la biblioteca da litteratura romontscha. Il register dat ussa la necessaria survesta e vegn tenor las entradas tenius actuals e publicaus ella pagina d'internet dall'Uniun Archiv cultural Sumvitg.

Visetas specialas

Da tut temps stat igl archiv a disposizion per visetas spontanas, d'uniuns ni clubs e societads, ni era da gruppas privatas. Era el decuors digl onn 2017 han entginas gruppas priu la caschun da s'interessar digl archiv cultural.

Museums Grischun

L'uniun Museums Grischun s'engascha era pils archivs culturals e buca mo pils museums el Grischun. Quella uniun s'engascha ton sco pusseivel pil beinstar dils archivs cun crear manuals e directivas pils iniziants e responsabels. Plinavon basegna ei ina tala uniun per far valer nos basegns tier las differentas instanzas cantunalas. Il mars 2018 ei igl Archiv cultural Sumvitg vegnius prius si ella uniun Museums Grischun.

Diversa

Nies commember Clau Soler ha mess a disposizion entgins interessants exponats ord siu archiv persunal per nossas vitrinas tenor in tema, aschia la scola 1950-60, apparats da fotografar, emprema sontga communiun e devoziunalias.

La cumissiun da cultura da nossa vischnaunca che vegn presidiada da nies commember Vitus Bass ha proponiu alla suprastanza communal da dar 5'000 francs ord il preventiv disponibel dalla cumissiun per fatgs culturals a nies archiv per segidar tier igl acquist dil program d'inventarisar. Engraziel fetg alla cumissiun da cultura ed alla suprastanza communalia.

Engraziamenti

Il president engrazia a tut quellas e quels ch'ein s'engaschai dapi la davosa radunanza generala en favur da nies archiv. In grond engraziament admetta el als collegas da suprastanza per la fetg buna collaboraziun ed il grond engaschi per noss'uniun ed igl archiv.

El admetta engraziament alla vischnaunca da Sumvitg che l'uniun astgi duvrar la stanza digl archiv gratuitamein.

Engraziament tut special drezza el agl archivar Tarcisi ed al cassier Pierer.

El appelescha, che tut tgi che vegli era s'engaschar per nies archiv, sappi da tut temps s'annunziar tiels responsabels dall'uniun.

A tuts ch'ein presents engrazia el e supplicescha da motivar ils

	<p>confamiliars, parents ed enconuschents d'entrar en noss'uniun ni aunc pli impurtont cun metter a disposiziun agl archiv cultural quei ni tschei scazi.</p> <p>Cul motto: "Communablamein lein nus schar crescher nies archiv e cun quei igl arcun dalla memoria da nossa communitad, da nossa vischnaunca", terminescha il president siu rapport pigl onn 2017.</p>						
5	<p>Approbaziun dil rendaqueren 2017 e rapport dils revisurs</p> <p>Il president surdat il plaid al cassier Pieder Wieland per presentar il secund quen dalla UACS. El precisescha las cefras d'expensas ed entradas e lai resortir la bilanza dil secund onn.</p> <table> <tbody> <tr> <td>Entradas</td> <td>9 555.55</td> </tr> <tr> <td>Expensas</td> <td>3619.00</td> </tr> <tr> <td>Saldo per la fin digl onn 2017</td> <td>35 393.85</td> </tr> </tbody> </table> <p>Dils dus revisurs Marlis Cabalzar e Giusep Bearth rapporta Giusep Bearth. Il cassier Pieder prendi serius siu mandat, il quen seigi menaus oreifer cun ils mussaments avon maun. El engrazia e propona d'acceptar il quen cun dar scarica all'entira suprastonza. Il quen vegn approbaus uanaimamein.</p>	Entradas	9 555.55	Expensas	3619.00	Saldo per la fin digl onn 2017	35 393.85
Entradas	9 555.55						
Expensas	3619.00						
Saldo per la fin digl onn 2017	35 393.85						
6	<p>Approbaziun dil preventiv 2018</p> <p>Il preventiv vegn presentaus e declaraus dil cassier Pieder Wieland.</p> <table> <tbody> <tr> <td>Entradas</td> <td>4000.00</td> </tr> <tr> <td>Expensas</td> <td>15 400.00</td> </tr> <tr> <td>Surpli expensas 2018</td> <td>11 400.00</td> </tr> </tbody> </table> <p>Ils presents probeschjan unanimamein il preventiv pigl onn 2018.</p>	Entradas	4000.00	Expensas	15 400.00	Surpli expensas 2018	11 400.00
Entradas	4000.00						
Expensas	15 400.00						
Surpli expensas 2018	11 400.00						
7	<p>Fixaziun dalla contribuziun annuala</p> <p>La contribuziun annuala resta sco fixada igl onn vargau sin 30 frs. per persuna.</p>						
8	<p>Program da lavur</p> <p>Quel vegn presentaus entras igl actuar Tarcisi Hendry.</p> <p><i>Avertura digl archiv</i></p> <p>Ils 7 d'avrel, 5 da matg, 2 da zercladur, 1. da settember, 6 d'october, 3 da november ed igl 1. da december 2018 ei igl archiv ufficialmein aviarts. Da tut temps eis ei denton pusseivel da visitar igl archiv, quei cun s'annunziar tier in dalla suprastonza ni entras email.</p> <p><i>Di da lavur</i></p> <p>Igl atun ei danovamein previu d'organisar in di da lavur. L'invitaziun succeda als commebers/ras entras email.</p> <p><i>Excusiun culturala</i></p> <p>Quella ei previda el meins d'uost e meina quella gada en Tujetsch. Leu visitein nus il Museum La Truaisch ch'ensiara era ina dallas pli bialas exposiziuns da mineralias dalla Svizra.</p>						

	<p><i>Di dalla porta aviarta</i></p> <p>Igl 1. da december 2018 arvein nus la porta da nies archiv e quei a partir dalla 10 entochen allas 15.00. L'invitaziun succeda entras email ed el FUS. Pils responsabels ei quei di da gronda impurtonza. El possibilitscha l'investa ella cultura rimmada e dat la pusseivladad da quei di era purtar rauba egl archiv.</p> <p>Il president Walter Deplaz amplifichescha il program sco suonda: Il proxim temps vegn igl indrez d'alarm da fiug installaus. In umbrival che possibilitescha da stgirentar la stanza digl archiv vegn montaus sco era ina crunda per plazzar nossas Gasettas Romontschas.</p> <p>El rom da sias pusseivladad finanzialas decida la suprastanza tenor basegns da metter neu quei ch'ei necessari pil beinfuncziunar da nies archiv.</p> <p>El decuors dad uonn duei il program d'inventarisar sche pusseivel vegnir aquistaus. Demai ch'igl ei buca lev d'eleger la dretga software fagein empau vess cun quella decisiun e sperein dapi daditg sin agid, ussa era davart Museums Grischun.</p>
	<p>Orientaziuns</p> <p>Las orientaziuns succedan entras Tarcisi Hendry.</p> <p><i>Archiv communal Sumvitg</i></p> <p>Igl Archiv communal Sumvitg ensiara era in sectur cun archivalias culturalas. Quel cuntegn oravontut documents en connex cun activitads dalla vischnaunca cullas uniuns culturalas. Sin damonda alla suprastanza communal d'astgar prender invetsa da quella partiziun, han ils responsabels vistau igl archiv a Sumvitg e dau ina egliada en quella partiziun. Sin fundament da quella investa inoltrescha l'Uniun Archiv cultural Sumvitg la damonda d'astgar prender archivalias culturalas vi egl archiv cultural a Surrein.</p> <p><i>Archivs culturals dalla Surselva</i></p> <p>Dapi il schaner 2014 ha il moviment da crear archivs culturals ella Surselva priu in legreivel moviment. Sumvitg ha fundau igl emprem, suandaus da Glion e contuorn. Tujetsch posseda in tal egl archiv da vischnaunca ed ei sin via d'ereger in archiv cultural. Lumnezia ei sin fetg buna via ed outras vischnauncas dalla Surselva fan ponderaziuns sin quei sectur.</p>
10	<p>Varia</p> <p>Vitus Bass plaida sco president dalla cumissiun culturala dalla vischnaunca. El suittastreha l'impurtonza d'ina collaboraziun denter quellas duas gruppaziuns cun interess cultural per la vischnaunca cun colligiar las forzas. La cumissiun ha actualmein en mira ina inventarisaziun da tuts beins culturals dalla vischnaunca da Sumvitg.</p> <p>Sur Ciril Berther beneventa la pagina d'interent sco ina plattaforma</p>

	<p>per presentar las fotografias cun las necessarias informaziuns.</p>
	<p>Referat</p> <p>Il president surdat cun veseivel plascher il plaid al convischin Silvio Degonda. Cun tschaffen pren el il plaid ed el tschontscha cun plascher da sia affonza a Rabius. Oravontut suttastreha el tgei che quella part da sia veta hagi purtau e dau ad el per la veta futura. El rauenta da sia scolaziun e da ses emprems pass el mund dalla economia. Las explicaziuns sur da siu temps ella fabrica da ponn a Trun fan sesmarvegliar ils presents, ein quei gie stai schabetgs embruglius e consequents per la regiun. Da Lucerna paleisa el sias activitads sil sectur da finanzas e dat investa el temps dalla erecziun dil KKL e sia responsabladad da finanzas ch'el ha giu per quei edifeci. Alla fin retuorna el ella vischnaunca da Sumvitg e dat, sch'ins vul dir, cussegls co ins savess promover la veta, il turissem, l'economia ella vischnaunca. Plaids curaschus, verdeivels ed impressiunonts. In um che ha grondas exprientschas, in um che ha luvrau cun cor ed adempliu cun perseveronza, denton era cun success, in um che sa mirar anavos sin bials fastitgs dalla veta. Quella impressiun vegnan ils biars ad haver giu suenter siu referat.</p> <p>President Walter Deplazes engrazia en num da tutz cun surdar ad el in schenghetg.</p>
	<p>Terminaziun</p> <p>Il president engrazia a tutz per la participaziun. El animescha da sensibilisar convischinas e convischins per la caussa archiv cultural. Mo da cuminanza e cun la bunaveglia da biars e biaras sa igl archiv daventar ina vera fontauna dalla cultura sumvitgèsa.</p> <p>Sco engraziamenti envida il president tutz presents ad ina apero el foyer dalla casa da scola.</p>

Sedrun, 27 da matg 2018

Tarcisi Hendry